

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ ЖИТЛОВОГО БУДІВНИЦТВА В УКРАЇНІ

FORMATION OF A SYSTEM OF ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT FOR HOUSING CONSTRUCTION FINANCING IN UKRAINE

У статті визначено сутність обліково-аналітичного забезпечення фінансування житлового будівництва, обґрунтовано доцільність формування цього забезпечення на основі системного підходу та з урахуванням інформаційних потреб широкого кола стейкхолдерів. Застосовано функціональний та елементний підхід до формування системи обліково-аналітичного забезпечення фінансування житлового будівництва. Встановлено суб'єктів, об'єкти, предмет, мету, завдання цієї системи, методи і технології отримання, верифікації та подання користувачам обліково-аналітичної інформації. Виявлено, що цій системі притаманна проблема асиметрії інформації та запропоновано спосіб її вирішення. Подано характеристику інтересів та інформаційних потреб суб'єктів системи обліково-аналітичного забезпечення фінансування житлового будівництва.

Ключові слова: обліково-аналітичне забезпечення; фінансування житлового будівництва; суб'єкти системи обліково-аналітичного забезпечення фінансування житлового будівництва; інтереси суб'єктів; інформаційні потреби суб'єктів, пов'язані з їхньою участю у процесах фінансування житлового будівництва.

The article focuses on establishing the accounting and analytical support for funding housing construction. The paper's significance lies in the lack of adequate information assistance for the entities involved in Ukraine's housing construction financing system. This sector is fraught with high investment risks, complex organizational mechanisms for attracting funding, and legislative and regulatory oversight. The publication aims to develop approaches for establishing an accounting and analytical framework to support the financing of housing construction in Ukraine. The article uses the following methods: analysis of scientific works and systematisation (identification of common features and differences) of views of Ukrainian scientists on the subject of research (to substantiate the definition of accounting and analytical support for housing construction financing and the expediency of its formation on the basis of a systematic approach and taking into account the information needs of a wide range of stakeholders); generalisation and deduction (to identify approaches to the organisation of this system for financing housing construction); agent theory (to solve the problem of information asymmetry). The main results of the study presented in the article include: formulation of the essence of the system of accounting and analytical support of housing construction financing; allocation of functional and elemental approaches to the organisation of this system; characteristics of the elements of this system (subjects, objects, subject, purpose, objectives of this system, methods and technologies for obtaining, verifying and presenting accounting and analytical information to users); characteristics of interests and information needs of the subjects of the system of accounting and analytical support of housing construction financing in the context of mechanisms for aligning the interests of principals and agents as a basis for solving problems arising in the relationship between developers and investors, as well as with other stakeholders, in particular, opportunistic behaviour of individual subjects and asymmetry of information.

Key words: accounting and analytical support; financing of housing construction; subjects of the system of accounting and analytical support of housing construction financing; interests of subjects; information needs of subjects related to participation in the processes of housing construction financing.

УДК 657

DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.82-20>

Сороковий П.М.

аспірант кафедри обліку та аналізу,
Національний університет «Львівська
політехніка»

Sorokovyi Pavlo

Lviv Polytechnic National University

Постановка проблеми. Управлінську діяльність у будь-якій економічній сфері здійснюють через розроблення, ухвалення, прийняття і реалізацію управлінських рішень. Більшість етапів підготовки і прийняття управлінського рішення є інформаційним процесом, який передбачає пошук і опрацювання інформації. Таким чином, від надійності та раціональності інформаційного забезпечення залежить ефективність як окремих управлінських рішень, так і менеджменту підприємства загалом. Зважаючи на перманентність процесу підготовки і прийняття рішень як основи управлінської діяльності, їхнє інформаційне забезпечення має здійснюватись систематично на постійній основі. Тобто, можна стверджувати про необхідність побудови системи інформаційного забезпечення менеджменту, без функціонування якої він не може бути ефективним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням обліково-аналітичного забезпе-

чення системи менеджменту підприємства займались багато науковців, зокрема Акімова Н.С., Головаш С.О., Євлаш Т.О., Загородній А.Г., Іващенко Г.А., Камінська Т.Г., Кащена Н.Б., Ліба Н., Партин Г.О., Пуцентейло П.Р., Стеців Л.П., Топоркова О.В., Чміль Г.Л., Штангрет А.М., Юзва Р.П., Янчева Л.М. та ін. Проте, система обліково-аналітичного забезпечення фінансування житлового будівництва в Україні має свої особливості, котрі потребують подальших наукових розвідок.

Постановка завдання. На основі критичного огляду літературних джерел дослідити формування системи обліково-аналітичного забезпечення фінансування житлового будівництва в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. У процесі управлінської діяльності менеджери підприємств приймають чимало управлінських рішень, які за своїм змістом є фінансово-економічними. З огляду на це, Загородній А.Г. та Партин Г.О. вка-

зують про доцільність виділення у системі інформаційного забезпечення менеджменту підсистеми фінансово-економічного забезпечення, частиною (підсистемою) якої є система обліково-аналітичного забезпечення менеджменту підприємства [1, с. 41].

У працях українських науковців можна віднайти різні підходи до визначення сутності обліково-аналітичного забезпечення менеджменту підприємства, його мети, завдань, функцій і побудови. Довбенко В.І. стверджує, що «завдання обліково-аналітичного забезпечення сучасного підприємства полягають у пошуку раціональних співвідношень між категоріями часу, ризику та кінцевими результатами діяльності, рівнем ресурсного забезпечення і можливостями примноження та ефективного використання потенціалу розвитку підприємства» [2, с. 50].

Досліджуючи інноваційний розвиток підприємства, Ліба Н. вказує, що система його обліково-аналітичного забезпечення «складає єдність систем обліку, аудиту та аналізу, які взаємодіють через інформаційні потоки в процесі формування і передачі оперативної та якісної обліково-аналітичної інформації для забезпечення обґрунтованості та ефективності прийняття управлінських рішень у системі управління інноваційно-інвестиційними процесами» [3, с. 249].

Акімова Н.С., Топоркова О.В. та Євлаш Т.О. до інтегрованої обліково-аналітичної системи підприємства зараховують системи бухгалтерського фінансового та управлінського обліку, податкового й екологічного обліку, соціального обліку, а також систему внутрішнього контролю [4, с. 41].

Пуцентейло П.Р. трактує обліково-аналітичне забезпечення як «сукупність заходів, інструментів і методів бухгалтерського обліку і аналізу, що сприяють формуванню інформаційного ресурсу при розробці фінансових прогнозів для встановлення причинно-наслідкових зв'язків, які виникатимуть в процесі підтримки стабільної фінансово-господарської діяльності та її окремих сторін у майбутньому» [7, с. 229].

Янчева Л.М., Кащена Н.Б. та Чміль Г.Л. розглядають обліково-аналітичне забезпечення управління капіталом «як систему інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень у сфері формування і використання капіталу, яка робить можливим цілеспрямоване формування і своєчасну передачу в режимі реального часу облікової та аналітичної інформації в розрізах, що задовольняють потреби управлінського персоналу» [5, с. 50]. Не зважаючи на те, що автори роблять наголос лише на обліковій і аналітичній інформації, все ж стверджують, що означена система поєднує функції не лише обліку і аналізу, але й аудиту.

Камінська Т.Г. визначає систему обліково-аналітичного забезпечення фінансового менеджменту як «безперервне і цілеспрямоване формування від-

повідних інформаційних потоків, підпорядкованих вимогам планування, аналізу, підготовки ефективних управлінських рішень і контролю за їх виконанням у фінансовій діяльності підприємства» [8, с. 12].

Іващенко Г.А. та Головаш С.О. у своїй праці наводять визначення обліково-аналітичного забезпечення як складника інформаційного забезпечення підприємства, що «являє собою цілісну інформаційну систему, мета якої – забезпечення якісною та своєчасною економічною інформацією зацікавлених зовнішніх і внутрішніх користувачів з метою прийняття інформаційно обґрунтованих управлінських рішень для забезпечення стійкого розвитку підприємства» [6, с. 261].

Юзва Р.П. трактує обліково-аналітичне забезпечення управління «як сукупність облікових і аналітичних процесів, об'єднаних у обліково-аналітичну систему та спрямованих на задоволення інформаційних потреб користувачів шляхом перетворення первинної інформації в узагальнюючу згідно з визначеними цілями, а також нормативно-правовим, методичним, організаційним, програмним, математичним, технічним та ергономічним забезпеченнями» [9, с. 48].

На основі проведених досліджень наукових розвідок, зокрема й опрацювання думок і пропозицій науковців, висловлених під час конференцій, у фахових статтях і монографіях, Загородній А.Г. та Партин Г.О. сформулювали визначення системи обліково-аналітичного забезпечення менеджменту підприємства як «сформованої на засадах системного підходу форми організації різних видів обліку та аналізу, метою якої є забезпечення менеджерів підприємства інформацією для прийняття поточних і стратегічних управлінських рішень, та контролю за їхньою реалізацією» [1, с. 40].

Наведені вище визначення обліково-аналітичного забезпечення мають як спільні, так і відмінні риси. До спільних рис поданих науковцями визначень насамперед можна віднести:

- спрямованість обліково-аналітичного забезпечення на задоволеність користувачів інформацією для прийняття рішень;

- системний підхід до побудови і функціонування обліково-аналітичного забезпечення.

Серед відмінностей визначень важливими є такі:

- одні автори конкретизують користувачів, інформаційні потреби яких обліково-аналітичне забезпечення має задовольняти (управлінський персонал, менеджери підприємства тощо), інші ж розглядають їх широко (зовнішні і внутрішні користувачі) або й взагалі не виділяють їх;

- не всі автори до функціональних елементів системи обліково-аналітичного забезпечення зараховують контроль (у будь-якій його формі).

Перша відмінність не є принциповою, оскільки чіткий перелік користувачів інформації обліково-аналітичного забезпечення залежить від його

об'єкта, предмета, мети і завдань (які у наведених визначеннях відрізнялись). Натомість друга відмінність істотно впливає як на формулювання концепції системи обліково-аналітичного забезпечення, так і на обґрунтування організування цієї системи і розроблення її методичного інструментарію.

Між обліком, аналізом і контролем існують тісні взаємозв'язки – контроль розглядають як одну із функцій обліку, а аналітичні процедури використовують у методиці контролю тощо (семантика і синтаксис цих взаємозв'язків досліджений у багатьох наукових працях і не є предметом цього дослідження). Однак у полеміці щодо введення контролю до системи обліково-аналітичного забезпечення важливим є аргумент, що користувач інформації має мати високий рівень довіри до неї, а отже ця інформація повинна бути верифікованою, що й обґрунтовує доцільність її контролю.

Зважаючи на наведені вище аргументи та беручи за основу визначення, подане Загороднім А.Г. та Партин Г.О., пропонуємо трактувати систему обліково-аналітичного забезпечення фінансування житлового будівництва як сформовану на засадах системного підходу форму організації різних видів обліку та аналізу, метою якої є забезпечення стейкхолдерів проєкту житлового будівництва інформацією для прийняття поточних і стратегічних управлінських рішень щодо його фінансування та виконання взаємних зобов'язань за ним, а також контролю за реалізацією прийнятих рішень. Запропоноване визначення передбачає зорієнтованість системи обліково-аналітичного забезпечення фінансування житлового будівництва не лише на менеджерів підприємства-забудовника, але й на всіх зацікавлених сторін, які беруть участь у цьому фінансуванні та мають певний (фінансовий чи майновий) інтерес у завершенні проєкту будівництва житла.

Штангрет А.М. та Стеців Л.П. також вказують, що система обліково-аналітичного забезпечення складається з підсистем обліку, аудиту й аналізу. Водночас, вони розрізняють поняття обліково-аналітичної інформації, яка, на їхню думку, є результатом «функціонування певної системи, яка включає джерела інформації, об'єкти обліку, аудиту та аналізу, інформаційні потоки та інформаційні канали для передачі результатів користувачам» [10, с. 723].

Юзва Р.П. визначає обліково-аналітичну систему як «сукупність економічних даних та процедур стосовно їхнього перетворення, котрі відображають процес виробництва, визначають цілі й напрямки його функціонування» [9, с. 44].

Янчева Л.М., Кашчена Н.Б. та Чміль Г.Л., розглядаючи структурно-логічно схему формування системи обліково-аналітичного забезпечення управління капіталом підприємств роздрібною торгівлі, виділяють такі елементи цієї системи: об'єкт,

предмет, мету, завдання, принципи, функції, підсистеми (облік, аналіз і контроль (аудит)) та їхні складові [5, с. 57].

Застосовуючи загальнонаукові методи узагальнення та дедукції до запропонованих вище тлумачень системи обліково-аналітичного забезпечення управління можна виокремити щонайменше два підходи до організації цієї системи щодо фінансування житлового будівництва:

1) функціональний – розподіл означеної системи на підсистеми за функціональним принципом підготовки необхідної користувачам інформації, тобто виділення підсистеми обліку, аналізу та контролю відповідної інформації;

2) елементний – визначення елементів як складових цієї системи, що у взаємозв'язку та взаємовпливі визначають її функціонування.

До елементів системи обліково-аналітичного забезпечення фінансування житлового будівництва, на нашу думку, можна віднести:

1. Суб'єктів – юридичних і фізичних осіб, які беруть участь у процесах фінансування житлового будівництва та мають певний (майновий чи інший) інтерес у завершенні проєкту цього будівництва.

До суб'єктів цієї системи належать:

- забудовники;
- інституційні інвестори;
- прості інвестори – власники майнових прав на майбутні об'єкти нерухомості;
- інституційні посередники, участь яких у процесах фінансування житлового будівництва передбачена відповідними імперативними документами;
- органи державного регулювання і контролю.

Конкретний перелік суб'єктів системи обліково-аналітичного забезпечення фінансування житлового будівництва залежить від механізму залучення цього фінансування. Зокрема, серед інституційних посередників можуть бути управителі ФФБ та ФОН, КУА, банки тощо, а серед органів регулювання і контролю (окрім «традиційних» Державної податкової служби тощо) – Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, НБУ тощо.

2. Об'єкти – процеси фінансування житлового будівництва, набуття та передачі майнових прав, пов'язаних з ним, виконання профінансованих будівельно-монтажних робіт та передавання збудованого житла майбутнім власникам, набуття суб'єктами системи інших економічних вигод у зв'язку зі спорудженням, здаванням в експлуатацію та реалізацією об'єктів житлової нерухомості тощо.

3. Предмет – обліково-аналітична інформація щодо фінансування житлового будівництва, набуття та передачі майнових прав, пов'язаних з ним, виконання профінансованих будівельно-монтажних робіт та передавання збудованого житла майбутнім власникам, набуття суб'єктами системи інших економічних вигод у зв'язку зі спо-

рудженням, здаванням в експлуатацію та реалізацією об'єктів житлової нерухомості тощо.

4. Мета – задоволення інформаційних потреб суб'єктів системи, що виникають у процесі прийняття ними управлінських рішень щодо фінансування житлового будівництва та виконання проєктів зі спорудження житла.

5. Завдання – впливають з мети функціонування системи. Серед основних завдань системи обліково-аналітичного забезпечення фінансування житлового будівництва варто виокремити:

- збирання первинної інформації в обліковій підсистемі;

- опрацювання облікової інформації (її групування, систематизація) відповідно до потреб користувачів;

- узагальнення облікової інформації у різних видах звітності та надання її користувачам (іншим суб'єктам системи);

- верифікація опрацьованої інформації;

- аналітичне опрацювання звітної інформації користувачами (суб'єктами системи) з метою інформаційного забезпечення й обґрунтування прийняття ними управлінських рішень тощо.

6. Методи і технології отримання, верифікації та подання користувачам обліково-аналітичної інформації – безпосередньо пов'язані з функціональним підходом до побудови і обґрунтування сутності системи обліково-аналітичного забезпечення фінансування житлового будівництва.

Системі обліково-аналітичного забезпечення фінансування житлового будівництва притаманне явище асиметрії інформації. Це явище було предметом дослідження агентської теорії бухгалтерського обліку, що сформульована на основі неінституційного підходу. Взаємовідносини «принципал-агент», які є основним об'єктом досліджень агентської теорії та передбачають розгляд постачальників капіталу як принципалів, а менеджерів компаній – реципієнтів капіталу – як агентів, певним чином можна порівнювати із взаємовідносинами між деякими суб'єктами досліджуваної системи, насамперед тими, які мають найбільшу відмінність у доступі до обліково-аналітичної інформації – забудовників та простих інвесторів – фізичних осіб, що є власниками майнових прав на майбутні об'єкти нерухомості. Зрештою, саме цих суб'єктів варто вважати основними у відносинах фінансування житлового будівництва, а отже й в його обліково-аналітичній системі, адже забудовники – основні реципієнти фінансування, а фізичні особи – споживачі продукції діяльності забудовників. Всі інші суб'єкти виконують лише посередницьку чи регуляторну функції. Ефективна система обліково-аналітичного забезпечення фінансування житлового будівництва повинна враховувати інтереси та задовольняти інформаційні потреби усіх її суб'єктів (табл. 1).

Досліджуючи вирішення проблем взаємовідносин «принципал-агент» у контексті агентської теорії, Юхименко-Назарук І.А. наголошує на формуванні «системи регулювання бухгалтерського обліку, що фокусується на потребах та благополуччі різних груп постачальників капіталу, які надають свої ресурси в управління менеджменту підприємства. Система бухгалтерського обліку повинна забезпечити надання такої інформації у вигляді фінансової звітності, яка б задовольняла потреби постачальників капіталу і виступала б індикатором ефективності наданих в користування менеджменту ресурсів» [11, с. 74]. Тобто, одним з шляхів вирішення проблеми асиметрії інформації є регулювання системи бухгалтерського обліку. Безперечно, це твердження можна застосувати і до вирішення проблеми асиметрії інформації в системі обліково-аналітичного забезпечення фінансування житлового будівництва. Ба більше, науковиця стверджує про розроблення вченими бухгалтерської концепції для різних груп агентських відносин, серед яких також агентські відносини у сфері довірчого управління власністю [11, с. 81–82].

Ще однією проблемою інформаційного забезпечення суб'єктів взаємовідносин фінансування житлового будівництва, окрім асиметрії інформації, є те, що інформація, яку вони отримують з відкритих джерел чи суб'єктів її генерування, не завжди відповідає їхнім запитам чи потребам. Це може бути обумовлено як об'єктивними причинами – умовностями, обмеженнями чи навіть недоліками бухгалтерської методології, так і суб'єктивними – відмінністю інтересів суб'єктів цих взаємовідносин (чи й навіть їхньою протилежністю) і, як наслідок, незацікавленістю суб'єкта генерування інформації розкривати її повністю у всіх істотних аспектах для інших суб'єктів взаємовідносин фінансування житлового будівництва.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Обліково-аналітичне забезпечення має враховувати усі істотні аспекти, а саме: системний підхід; триаду методичного і компонентного охоплення підходів до опрацювання інформації – бухгалтерський облік, аналіз, контроль; зорієнтованість на широке коло усіх зацікавлених сторін – користувачів інформації цього забезпечення. Виходячи із сутності обліково-аналітичного забезпечення фінансування житлового будівництва виокремлено такі основні його елементи: суб'єкти, об'єкти, предмет, мету, завдання, методи і технології досягнення мети та виконання завдань функціонування системи. Встановлено, що існують неоднакові можливості доступу до інформації у різних учасників фінансування житлового будівництва, запропоновано заходи щодо вирівнювання такого доступу, врахування інтересів та задоволення інформаційних потреб усіх її суб'єктів.

Характеристика інтересів та інформаційних потреб суб'єктів системи обліково-аналітичного забезпечення фінансування житлового будівництва

Суб'єкти системи обліково-аналітичного забезпечення фінансування житлового будівництва	Інтереси суб'єктів	Інформаційні потреби суб'єктів, пов'язані з їхньою участю у процесах фінансування житлового будівництва
Забудовники	Максимізувати свої економічні вигоди від реалізації проекту побудови та продажу житлової нерухомості	– обсяги залучених коштів; – витрати на залучення фінансування; – обсяги відкладених доходів (зарезервованих коштів посередниками); – собівартість будівництва тощо;
Прості інвестори – фізичні особи, що є власниками майнових прав на майбутні об'єкти нерухомості	Своєчасно отримати у власність житлову нерухомість, яка за показниками якості та ціни відповідає визначеним у договірних та інших документах вимогам	– ціна об'єкта житлової нерухомості; – умови фінансування; – додаткові витрати, пов'язані з участю у фінансуванні житлового будівництва та набуттям відповідних майнових прав; – дотримання термінів виконання будівельних робіт та реалізації проекту будівництва загалом; – якість виконання будівельних робіт тощо;
Інституційні інвестори	Максимізувати прибуток, здебільшого спекулятивний, на операціях з фінансування житлового будівництва	– ціна майнових прав на майбутні об'єкти нерухомості на різних етапах будівництва житла; – дотримання термінів виконання будівельних робіт та реалізації проекту будівництва загалом; – якість виконання будівельних робіт тощо;
Інституційні посередники, участь яких у процесах фінансування житлового будівництва передбачена відповідними імперативними документами (управителі ФБ чи ФОН)	Залучити до проекту фінансування будівництва житла якомога більшої кількості довіритель – майбутніх власників житлової нерухомості; максимізувати величину своєї винагороди за управління майном; своєчасно і в повному обсязі згідно з договірними документами завершити проект будівництва житла та забезпечити його передання довірительам	– умови залучення фінансування; – величина винагороди за посередництво; – дотримання забудовником термінів будівництва об'єкта житлової нерухомості; – відповідність фактичних витрат будівництва об'єкта проектно-кошторисній документації; – якість виконання будівельних робіт тощо;
Органи державного регулювання та контролю	Дотримання суб'єктами житлового будівництва законодавчо-нормативних документів та своєчасне і повне виконання ними зобов'язань перед іншими суб'єктами правовідносин щодо фінансування спорудження об'єктів житлової нерухомості	– обсяги залученого фінансування; – кількість укладених угод щодо фінансування житлового будівництва; – обсяги емісії цінних паперів (облігацій, сертифікатів ФОН) для залучення фінансування на будівництво житла; – виконання емітентами взятих на себе зобов'язань щодо будівництва житла та передачі його у власність інвесторам тощо.

Джерело: сформовано автором

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Загородній А.Г. Обліково-аналітичне забезпечення менеджменту підприємства: монографія. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2002. 248 с.
 2. Довбенко В.І. Обліково-аналітичне забезпечення розвитку підприємства. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку»*. 2009. № 647. С. 50–56.
 3. Ліба Н. Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної діяльності. *Економічний аналіз*. 2012. Випуск 11. Частина 4. С. 248–251.

4. Акімова Н.С., Топоркова О.В., Євлаш Т.О. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2017. Вип. 1(25). С. 37–50.
 5. Янчева Л.М., Кацена Н.Б., Чміль Г.Л. Обліково-аналітичне забезпечення управління капіталом підприємств торгівлі: теорія та практика: монографія. Харків: ХДУХТ, 2016. 537 с.
 6. Іващенко Г.А., Головаш С.О. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 12. С. 260–267.

7. Пуцентейло П.Р. Обліково-аналітичне забезпечення діяльності підприємства. *Інноваційна економіка : науково-виробничий журнал*. 2015. № 3. С. 228–233.

8. Камінська Т.Г. Обліково-аналітичне забезпечення фінансового менеджменту на сільськогосподарських підприємствах : [монографія] / За ред. к.е.н., доц. Т.Г. Камінської // [Камінська Т.Г., Шатковська Л.С., Шиш А.М. та ін.]. Київ : ЦП «Компринт», 2013. 338 с.

9. Юзва Р.П. Обліково-аналітичне забезпечення управління діяльністю підприємств спиртової промисловості : дис. на здобуття наук. ступ. канд. екон. наук зі спец. 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). Тернопіль : ТНЕУ, 2011. 259 с. (рукопис).

10. Штангрет А.М., Стеців Л.П. Обліково-аналітичне забезпечення управління економічною безпекою підприємства: методичні засади. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 9. С. 722–726.

11. Юхименко-Назарук І.А. Розвиток теорії і методології бухгалтерського обліку в контексті неoinституційної теорії. Житомир : Вид. О.О. Євенко, 2017. 300 с.

REFERENCES:

1. Zahorodnii A.H. (2002) *Oblikovo-analitychne zabezpechennya menedzhmentu pidpryyemstva: monohrafiya* [Accounting and analytical support for enterprise management: monograph]. Lviv: Vydavnytstvo L'vivs'koyi politekhniky, 248 p. (in Ukrainian)

2. Dovbenko V.I. (2009) *Oblikovo-analitychne zabezpechennya rozvytku pidpryyemstva* [Accounting and analytical support for the development of the enterprise]. *Visnyk Natsional'noho universytetu "L'vivs'ka politekhnika". Seriya "Menedzhment ta pidpryyemnytsvo v Ukrainiyi: etapy stanovlennya i problemy rozvytku"*, no. 647, pp. 50–56. (in Ukrainian)

3. Liba N. (2012) *Oblikovo-analitychne zabezpechennya innovatsiyanoi diyalnosti* [Accounting and analytical support for innovative activity]. *Ekonomichnyy analiz*, vol. 11, part 4, pp. 248–251. (in Ukrainian)

4. Akimova N.S., Toporkova O.V., Yevlash T.O. (2017) *Oblikovo-analitychne zabezpechennya ekonomichnoyi bezpeky pidpryyemstva* [Accounting and ana-

lytical provision of economic security of the enterprise]. *Ekonomichna stratehiya i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh*, vol. 1(25), pp. 37–50. (in Ukrainian)

5. Yancheva L.M., Kashchena N.B., Chmil H.L. (2016) *Oblikovo-analitychne zabezpechennya upravlinnya kapitalom pidpryyemstv torhivli: teoriya ta praktyka: monohrafiya* [Accounting and analytical support of capital management of trade enterprises: theory and practice: monograph]. Kharkiv: KHDUKHT, p. 537. (in Ukrainian)

6. Ivashchenko H.A., Holovash S.O. (2017) *Oblikovo-analitychne zabezpechennya upravlinnya pidpryyemstvom* [Accounting and analytical support for enterprise management]. *Ekonomika i suspil'stvo*, vol. 12, pp. 260–267. (in Ukrainian)

7. Putsenteylo P.R. (2015) *Oblikovo-analitychne zabezpechennya diyalnosti pidpryyemstva* [Accounting and analytical support for enterprise activity]. *Innovatsiyana ekonomika: naukovo-vyrobnychyy zhurnal*, no. 3, pp. 228–233. (in Ukrainian)

8. Kamins'ka T.H. (2013) *Oblikovo-analitychne zabezpechennya finansovoho menedzhmentu na sil'skohospodars'kykh pidpryyemstvakh: monohrafiya* [Accounting and analytical support of financial management at agricultural enterprises: monograph]. Kyiv: TSP "Komprynt", p. 338. (in Ukrainian)

9. Yuzva R.P. (2011) *Oblikovo-analitychne zabezpechennya upravlinnya diyal'nisty pidpryyemstv spyrtovoyi promyslovosti* [Accounting and analytical support for managing the activities of alcohol industry enterprises]: dys. na zdobuttya nauk. stup. kand. ekon. nauk zi spets. 08.00.09 – bukhgalters'ky oblik, analiz ta audyt (za vydamy ekonomichnoyi diyal'nosti). Ternopil: TNEU, p. 259. (in Ukrainian)

10. Shtanhret A.M., Stetsiv L.P. (2017) *Oblikovo-analitychne zabezpechennya upravlinnya ekonomichnoyi bezpeky pidpryyemstva: metodychni zasady* [Accounting and analytical support for the management of the economic security of the enterprise: methodical principles]. *Ekonomika i suspil'stvo*, vol. 9, pp. 722–726. (in Ukrainian)

11. Yukhymenko-Nazaruk I.A. (2017) *Rozvytok teorii i metodolohiyi bukhgalters'koho obliku v konteksti neoinstytutsiyanoi teorii: monohrafiya* [Development of accounting theory and methodology in the context of neo-institutional theory: monograph]. Zhytomyr: Vyd. O.O. Yevenok, p. 300. (in Ukrainian)